

DE DUBLIN PROCEDURE IN BELGIË: EEN LEIDRAAD

INHOUDSTAFEL

INTRO: HET DOEL VAN DEZE NOTA.....	4
De Dublin procedure in context.....	4
Voor wie is deze nota?	5
DEEL I: WAT IS DE DUBLIN PROCEDURE.....	6
Het juridisch kader: waar en op wie is het van toepassing?	7
De verantwoordelijkheidscriteria: overname en terugname	8
De dwingende termijnen.....	11
Rechten van een verzoeker in de Dublin procedure.....	12
DEEL II: DE DUBLIN PROCEDURE IN BELGIË EN HOE JE EEN VERZOEKER KAN ONDERSTEUNEN..	14
De registratie van het verzoek.....	15
Het Dublin interview.....	16
De Dublin-beslissing	17
Beroep tegen een Dublin-beslissing	18
De terugkeerprocedure.....	20
Onderduiken, verlenging van de overdrachtstermijn en het verblijfsadres.....	22
DEEL III: HET BELEID VOOR SPECIFIEKE LANDEN.....	24
Geen Dublin procedure voor Griekenland en Hongarije.....	24
Geen gedwongen overdrachten naar Italië	25
Opnieuw de volledige Dublin procedure voor Bulgarije	25
Individuele garanties voor Kroatië	25
OUTRO: WAT MET HET EUROPEES MIGRATIEPACT?	27
Vragen en bijkomende informatie.....	27

INTRO: HET DOEL VAN DEZE NOTA

DE DUBLIN PROCEDURE IN CONTEXT

Binnen het Europese asiel -en migratiebeleid gaat er veel aandacht naar regels die bepalen welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van een verzoek om internationale bescherming. Sinds het ontstaan van de Schengenzone en het Gemeenschappelijk Europees Asiel Systeem (GEAS) zijn de lidstaten van de Europese Unie (EU) zoekende naar een systeem dat de verantwoordelijkheid voor verzoekers om internationale bescherming (IB) eerlijk verdeelt. Bovendien willen ze vermijden dat verzoekers om IB in verschillende lidstaten achter elkaar een verzoek indienen. Dit vertrekt vanuit de veronderstelling dat er maar één lidstaat verantwoordelijk kan zijn voor de behandeling van het verzoek om internationale bescherming. Bovendien blijft deze lidstaat verantwoordelijk voor de behandeling van elk volgend verzoek om IB. Het land waar iemand bescherming krijgt is vervolgens ook het land waar die persoon verblijfsrecht en bescherming zal genieten. De mobiliteit van personen met internationale bescherming binnen de Europese Unie zijn zeer beperkt.

De verantwoordelijkheidsbepaling verloopt via een lijst van hiërarchisch geordende criteria. Deze lijst houdt geen rekening met de individuele voorkeur van de verzoeker om IB. Nochtans hebben verzoekers om IB vaak familie- of culturele banden met een bepaalde lidstaat, of geloven ze beter hun toekomst te kunnen uitbouwen in een andere lidstaat, waardoor zij ervoor kiezen om door te reizen. Door de manier waarop de verantwoordelijkheidsbepaling verloopt, zijn het in de praktijk vooral de landen van aankomst die volgens de regelgeving verantwoordelijk zijn voor de behandeling van verzoeken. Zo moeten de lidstaten aan de buitengrens in principe elke derdelander zonder binnenkomstdocumenten registreren in Eurodac als ze hen onderscheppen tijdens een irreguliere binnenkomst, en worden ze bijgevolg ook verantwoordelijk. De meeste mensen op de vlucht kunnen geen gebruik maken van veilige en legale toegangswegen. Bijgevolg nemen ze hun toevlucht tot een gevaarlijke route met behulp van mensensmokkelaars. Hierdoor komen ze zonder binnenkomstdocumenten aan in lidstaten aan de buitengrens, wat hen voorwerp maakt van de verplichte registratie in Eurodac. Als zij vervolgens doorreizen, zal het 'tweede' land van aankomst proberen om hen terug te sturen naar het 'eerste' land van aankomst in de EU. Deze dynamiek zorgt ervoor dat de lidstaten aan de buitengrens er niet in slagen om kwaliteitsvolle procedures en opvang uit te werken, of soms zelfs een bewust beleid voeren dat verzoekers aanmoedigt om door te reizen.

De Dublin-III Verordening houdt geen rekening met deze realiteit, waardoor verzoekers in de praktijk naar een lidstaat moeten gaan waar ze nauwelijks een band mee hebben en waar ze bij hun eerste aankomst in de EU misschien geen opvang kregen. Deze dynamiek verklaart deels waarom Dublin beslissingen in de praktijk vaak dode letter blijven. Tijdens de Dublin procedure is het dan ook van groot belang om verzoekers zo goed mogelijk te informeren en te ondersteunen. In sommige gevallen is de verzoeker zelfs nog nooit in de verantwoordelijke lidstaat geweest, waardoor het wat tijd vraagt om de logica achter de Dublin beslissing uit te leggen.

VOOR WIE IS DEZE NOTA?

Deze leidraad is er dan ook op gericht om ondersteuningsfiguren te helpen in hun begeleiding van verzoekers om IB in een Dublin procedure. We geven je handvaten om de verzoeker te ondersteunen, en beschrijven de belangrijkste stappen van de Dublin procedure in België. In een eerste deel overlopen we het juridisch kader en de toepassing hiervan in België. In een tweede deel beschrijven we stapsgewijs het verloop van de Dublin procedure. Hier geven we bijzondere aandacht aan de hulp die jij als ondersteuningsfiguur kan bieden. Tot slot belichten we in een derde deel het beleid voor enkele Europese landen.

DEEL I:
**WAT IS DE
DUBLIN
PROCEDURE**

HET JURIDISCH KADER: WAAR EN OP WIE IS HET VAN TOEPASSING?

Wie? De Dublin procedure is voornamelijk van toepassing op personen die een verzoek om internationale bescherming (VIB) indienen in een lidstaat van de Dublin-III Verordening (zie verder). Zij hebben telkens een eerder aanknopingspunt met een andere lidstaat (bv. visum verleend, eerder VIB in een andere lidstaat, onwettige binnenkomst). De Dublin-procedure kan daarnaast ook van toepassing zijn op personen die in een lidstaat VIB indienen en daarna doorreizen, ook als ze daarna niet opnieuw een verzoek indienen. De procedure is niet van toepassing op personen met een beschermingsstatus in een andere lidstaat.

Wat? Ze heeft als doel om snel vast te stellen welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van een VIB. De aanduiding van de verantwoordelijke lidstaat verloopt via een lijst van hiërarchisch geordende criteria. Als er op basis van deze criteria geen andere lidstaat verantwoordelijk is, behandelt de lidstaat waar het laatste verzoek werd ingediend dit verzoek ten gronde. Alle lidstaten van de Europese Unie zijn gebonden aan deze procedure, alsook Noorwegen, IJsland en Zwitserland.

De Dublin procedure vindt haar oorsprong in Verordening 604/2013 (Dublin-III Verordening).¹ Dit is een wetgevend instrument van de EU dat rechtstreeks van toepassing is in België. De Belgische Vreemdelingenwet van 1980 neemt dan ook grotendeels de structuur en inhoud van de Dublin-III Verordening over in artikelen 51/5 en 51/5/1. Vanaf het ontstaan van de Schengenzone in 1990 wilden de lidstaten een systeem uitwerken dat de verantwoordelijke lidstaat voor een verzoeker om IB aanduidt. Dit resulteerde in de eerste 'Overeenkomst van Dublin' van 1997.² Deze Overeenkomst werd een eerste keer herwerkt in 2003, met de Dublin-II Verordening als gevolg.³ De Dublin-III Verordening neemt de bepalingen van de tweede versie grotendeels over, maar bevat meer regels over de rechten van verzoekers in een Dublin procedure.

Hoe? Van zodra een derdelander (niet-EU burger) een verzoek om IB indient, beginnen de dwingende termijnen van de Dublin procedure te lopen. Gedurende deze termijnen heeft de 'onderzoekende' lidstaat de mogelijkheid om een overname- of terugnameverzoek te richten aan de verantwoordelijke geachte lidstaat. De 'aangezochte' lidstaat heeft op zijn beurt een dwingende termijn om te antwoorden op dit verzoek. Een 'aangezochte' lidstaat kan enkel weigeren als die kan aantonen dat die niet verantwoordelijk is voor het verzoek. Bij gebrek aan antwoord, of bij een akkoord van de 'aangezochte' lidstaat, staat de verantwoordelijkheid van deze lidstaat vast.

Vervolgens is het aan de 'onderzoekende' lidstaat om de verzoeker om IB over te dragen aan de verantwoordelijke lidstaat. Dit kan in eerste instantie via een vrijwillige overdracht. De Dublin-III Verordening geeft lidstaten ook de mogelijkheid om een gedwongen overdracht te organiseren als de verzoeker niet meewerkt met de vrijwillige overdracht. Vanaf het akkoord van de aangezochte lidstaat, heeft de 'onderzoekende lidstaat' in regel zes maanden de tijd om de verzoeker over te dragen.⁴ In geval van gevangenschap of onderduiking kan deze termijn verlengd worden tot één jaar of 18 maanden.⁵ Als de onderzoekende lidstaat er niet in slaagt om de verzoeker over te brengen binnen te overdrachtstermijn, verschuift de verantwoordelijkheid naar de onderzoekende lidstaat.

DE VERANTWOORDELIJKHEIDSCRITERIA: OVERNAME EN TERUGNAME

Hoofdstuk III van de Dublin-III Verordening bevat de criteria die de lidstaten hanteren voor het aanduiden van de verantwoordelijke lidstaat. De basisregel bij het gebruiken van deze criteria is de hiërarchische rangorde. Als twee verschillende lidstaten verantwoordelijk kunnen zijn op basis van deze criteria, is de lidstaat met het criterium dat het hoogst op de lijst staat verantwoordelijk. Als er op basis van de criteria geen verantwoordelijke lidstaat aangeduid kan worden, is de onderzoekende verantwoordelijk. De datum van het VIB geldt als referentiedatum voor het berekenen van de termijnen in deze criteria.

De verantwoordelijkheidscriteria zijn onderverdeeld in twee categorieën. Wanneer de betrokkene nog niet eerder een verzoek om IB indiende in de ‘aangezochte’ lidstaat, maar andere criteria die lidstaat als verantwoordelijk aanduiden, zal de ‘onderzoekende’ lidstaat aan die lidstaat vragen om de betrokkene “over te nemen” via de “overnamecriteria”. Wanneer de betrokkene wel al eerder een eerder verzoek om IB indiende in die andere lidstaat, zal de ‘onderzoekende’ lidstaat de andere lidstaat vragen om de betrokkene “terug te nemen”, op basis van een van de “terugnamecriteria”.

Het belangrijkste verschil tussen deze twee soorten criteria zijn de dwingende termijnen voor de lidstaten. In geval van overname criteria zijn deze langer. De onderzoekende lidstaat heeft meer tijd om een overnameverzoek te versturen, en de aangezochte lidstaat heeft ook meer tijd om een overnameverzoek te beantwoorden. Dit komt omdat een overnameverzoek doorgaans meer tijd vraagt om op te stellen, en de aangezochte lidstaat meer tijd nodig heeft om het verzamelde bewijs in het overnameverzoek door te nemen.

Overnamecriteria

Minderjarigen (artikel 8)

Als een niet-begeleide minderjarige vreemdeling (NBMV) een VIB indient in een van de lidstaten, maar een gezins- of familielid wettig verblijft in een andere lidstaat, is die andere lidstaat verantwoordelijk voor het verzoek van de NBMV, als dit in het hoger belang is van het kind. Als er geen familie- of gezinsleden van de NBMV in de Europese Unie wettig verblijven, is het land waar de NBMV zijn laatste verzoek om IB indiende, verantwoordelijk.

Gezinsleden (artikels 9 en 10)

Deze artikels voorzien een vorm van gezinshereniging via de Dublin procedure. Als een gezinslid van een verzoeker om IB in een andere lidstaat verblijft en daar internationale bescherming heeft gevraagd of gekregen, is die andere lidstaat ook verantwoordelijk voor de aanvraag van de verzoeker. De definitie van gezin is strikt, en behelst enkel de echtgenoot of niet-gehuwde partner van de verzoeker en hun minderjarige kinderen.⁶ Relaties die zijn ontstaan buiten het land van herkomst, vallen niet onder deze definitie van gezin.

Gezinsprocedure (artikel 11)

Als de toepassing van de Dublin criteria ervoor zorgt dat gezinsleden uit elkaar worden gehaald, gaat de verantwoordelijkheid voor *alle* gezinsleden naar de lidstaat die verantwoordelijk is voor de meeste gezinsleden. Als er twee lidstaten verantwoordelijk zijn voor evenveel gezinsleden, is de lidstaat die verantwoordelijk is voor het oudste gezinslid de verantwoordelijke lidstaat voor *alle* gezinsleden.

Administratieve banden (artikel 12)

Dit artikel bepaalt de verantwoordelijkheid van lidstaten op basis van verblijfstitels en visa die zij hebben toegekend. In eerste instantie wordt er naar verblijfstitels gekregen. Als een verzoeker een geldige verblijfstitel heeft van een andere lidstaat, is deze lidstaat verantwoordelijk. Deze verantwoordelijkheid blijft van toepassing tot twee jaar na het verlopen van de verblijfstitel. In tweede instantie wordt er naar visa gekeken. Wanneer een verzoeker een geldig visum heeft dat werd afgegeven door een andere lidstaat, is deze lidstaat verantwoordelijk. Deze verantwoordelijkheid blijft van toepassing tot zes maanden na het verlopen van het visum. Het artikel bevat ook regels voor de situatie waarin een verzoeker over meerdere verblijfstitels en/of visa beschikt. De datum van het doen van het verzoek is hier belangrijk.⁷ Dit is het moment waarop een verzoeker de wens uit voor een aanvraag om internationale bescherming te willen indienen. Als een persoon een verzoek doet 5 maanden na het verstrijken van diens visum, kan de lidstaat van dat visum verantwoordelijk worden. Dit blijft het geval zelfs wanneer het visum *tijdens* het Dublin onderzoek meer dan 6 maanden verstreken is. Als een persoon een verzoek doet minstens 6 maanden na het verstrijken van diens visum, is de lidstaat van dat visum niet langer verantwoordelijk.

Onwettige binnenkomst (artikel 13)

Als een derdelander het grondgebied van de lidstaten op irreguliere wijze is binnengekomen, kan de lidstaat van binnenkomst verantwoordelijk worden voor de behandeling van het verzoek op basis van dit artikel. Deze binnenkomst wordt vaak aangetoond met behulp van vingerafdrukken in de Eurodac database. Volgens de Eurodac Verordening is de lidstaat van binnenkomst namelijk verplicht om de vingerafdrukken te registreren van elke derdelander die de buitengrens irregulier overschrijdt.⁸ De lidstaat van binnenkomst blijft tot twaalf maanden na de eigenlijke binnenkomst verantwoordelijk. Deze termijn van twaalf maanden wordt berekend vanaf de datum van de grensoverschrijding, en de termijn op het moment van het doen van het verzoek is van toepassing. Dit betekent dat als de 12 maanden verstrijken tijdens de Dublin procedure, dit criterium nog steeds van toepassing kan zijn.⁹

Visum vrijstelling (artikel 14)

Als een derdelander niet visumplichtig is voor een lidstaat en op die manier het grondgebied betreedt, is deze lidstaat verantwoordelijk. Dit geldt niet wanneer de betrokkene evenmin visumplichtig is in de lidstaat waar hij vervolgens een verzoek om IB indient. Er staat geen vervaltermijn op dit verantwoordelijkheids criterium.

Verzoeken in een internationale transitzone van een luchthaven (artikel 15)

Als een derdelander een verzoek indient in de transitzone van een luchthaven, is de lidstaat waar die zich op dat moment bevindt verantwoordelijk.

Afhankelijke personen (artikel 16)

Als een verzoeker sterk afhankelijk is van een familielid met wettig verblijf in een andere lidstaat, of omgekeerd, zorgen de lidstaten ervoor dat de verzoeker met het familielid verenigd wordt. Het artikel beschrijft afhankelijkheid als de nood aan hulp omwille van een zwangerschap, een pasgeboren kind, een ernstige ziekte, een zware handicap of hoge leeftijd. Dit artikel wordt in de praktijk zelden toegepast.¹⁰

Discretionaire clause (artikel 17)

Dit artikel geeft lidstaten de mogelijkheid om de verantwoordelijkheid voor een verzoeker over te nemen, zelfs als ze volgens de toepassing van de andere Dublin-criteria niet verantwoordelijk zijn. Omgekeerd kan een lidstaat op basis van dit artikel een overnameverzoek richten aan een lidstaat die

volgens de andere criteria niet verantwoordelijk is. De 'aangezochte' lidstaat wordt dan gevraagd om de verzoeker over te nemen op basis van humanitaire redenen. Dit artikel wordt in de praktijk zelden toegepast.¹¹

Terugnamecriteria

Eerder verzoek om internationale bescherming (artikel 18)

Deze bepaling wordt het meest gebruikt in de toepassing van de Dublin procedure in België.¹² Het bepaalt dat de lidstaat waar een eerder verzoek werd ingediend, verantwoordelijk is voor elk nieuw verzoek. Voor de toepassing van dit artikel maakt het niet uit of de verzoeker zijn eerder verzoek om IB heeft ingetrokken, het verzoek nog in behandeling is, of de verzoeker al een negatieve beslissing kreeg. In de eerste twee gevallen kan de verzoeker na de terugname het eerste verzoek verderzetten. In het derde geval kan de verzoeker na de terugname een nieuw verzoek indienen. Dit artikel is enkel van toepassing als er geen andere overnamecriteria van toepassing zijn.

Dankzij artikel 24 van de Dublin-III Verordening kan België personen in onwettig verblijf op basis van de Dublin procedure ook terugsturen naar een andere lidstaat. Dit is alleen het geval wanneer iemand een verzoek indiende in een andere lidstaat, en daarna in België verblijft zonder een verzoek in te dienen. Hierdoor kan België een terugnameverzoek richten aan de verantwoordelijke lidstaat op basis van artikel 18. Dit is het enige artikel dat ook van toepassing kan zijn op personen die géén VIB indienen in de onderzoekende lidstaat.

De verantwoordelijkheid onder artikel 18 vervalt wanneer de aangezochte lidstaat kan aantonen dat de verzoeker het grondgebied van de Dublin-lidstaten voor meer dan drie maanden heeft verlaten, of dat de verzoeker het grondgebied van de lidstaten heeft verlaten als gevolg van een terugkeerbesluit.¹³

Eerder verzoek om internationale bescherming en lopende Dublin procedure (artikel 20.5)

Dit artikel bepaalt dat de lidstaat waar een eerder verzoek werd ingediend en de waar de Dublin procedure nog niet was afgerond, verantwoordelijk is voor de terugname van de verzoeker. Na deze terugname zet deze lidstaat de Dublin procedure verder.

Systeemfouten (artikel 3.2)

Een fundament van het GEAS is wederzijds vertrouwen tussen de lidstaten. Dit betekent dat zij ervan uit kunnen gaan dat de asiel- en opvangsystemen in alle lidstaten in overeenstemming met het GEAS zijn. Om te vermijden dat verzoekers hierdoor geen bescherming meer genieten tegen wantoestanden in de lidstaten bevat de Dublin-III Verordening een beschermingsmechanisme in artikel 3(2).

Dit mechanisme stelt dat wanneer er sprake is van systeemfouten in een lidstaat, waardoor verzoekers een risico lopen op een onmenselijke of vernederende behandeling, een overdracht naar die lidstaat niet mogelijk is. Het Europees Hof van Justitie verduidelijkt in het Jawo arrest deze bepaling. Het Hof geeft aan dat het principe van wederzijds vertrouwen van wezenlijk belang is voor de Europese Unie, aangezien het de mogelijkheid biedt om een ruimte zonder binnengrenzen te verwezenlijken en in stand te houden.¹⁴ Ondanks dit vertrouwen bestaat de mogelijkheid dat de werking van dit systeem in een lidstaat grote moeilijkheden ondervindt. In dat geval bestaat er een ernstig risico dat verzoekers hun grondrechten worden geschonden na een overdracht.¹⁵ Bijgevolg is het wederzijds vertrouwen tussen lidstaten niet hetzelfde als een onweerlegbaar vermoeden dat een lidstaat geen systeemfouten kan bevatten.¹⁶ De onderzoekende lidstaat moet dan ook "op basis van objectieve, betrouwbare,

nauwkeurige en naar behoren bijgewerkte gegevens [...] oordelen of er sprake is van tekortkomingen die hetzij structureel of fundamenteel zijn, hetzij bepaalde groepen van personen raken".¹⁷

De vraag rijst vervolgens wanneer er sprake is van structurele tekortkomingen. Volgens het Hof moeten deze tekortkomingen een hoge drempel van zwaarwegendheid bereiken.¹⁸ Dit is het geval wanneer de autoriteiten van een lidstaat onverschillig blijven en dit ertoe leidt dat een persoon, volledig afhankelijk van overheidssteun, buiten zijn eigen wil en keuzes om in een situatie van extreme materiële ontbering terecht komt. In een dergelijke situatie kan de persoon niet voorzien in zijn meest basale behoeften, zoals voedsel, hygiëne of onderdak. Dit heeft mogelijk ernstige gevolgen voor zijn fysieke of mentale gezondheid en kan leiden tot een toestand van achterstelling die niet verenigbaar is met menselijke waardigheid. Als een situatie geen 'verregaande materiële deprivatie' met zich meebrengt, geeft dit geen aanleiding tot een risico op een onmenselijke behandeling.

Doordat het Hof deze drempel van zwaarwegendheid erg hoog legt, is het voor veel verzoekers om internationale bescherming bijzonder moeilijk om succesvol te beargumenteren dat een Dublin overdracht een risico op onmenselijke behandelingen met zich meebrengt. Het is niet voldoende voor verzoekers om enkel individuele elementen voor te leggen.

DE DWINGENDE TERMIJNEN

De lidstaten zijn gebonden aan dwingende termijnen voor het behandelen van verzoeken in de Dublin procedure. Deze termijnen geven verzoekers rechtszekerheid en voorspelbaarheid. Als de lidstaten er niet in slagen om deze termijnen na te leven, verschuift de verantwoordelijkheid naar de onderzoekende lidstaat. Dit mechanisme is in het leven geroepen om te vermijden dat verzoekers eindeloos in een wachtkamer belanden waarin lidstaten hun verzoek niet behandelen.

In geval van een overnameverzoek heeft de onderzoekende lidstaat drie maanden de tijd om een verzoek in te dienen. Als het overnameverzoek is gebaseerd op een Eurodac treffer, heeft de onderzoekende lidstaat twee maanden de tijd.¹⁹ Als de onderzoekende lidstaat er niet in slaagt om het overnameverzoek binnen deze termijn te versturen, wordt deze lidstaat verantwoordelijk.²⁰ Na ontvangst van een overnameverzoek, heeft de aangezochte lidstaat twee maanden de tijd om hierop te antwoorden.²¹ Als de aangezochte lidstaat niet antwoordt binnen deze termijn, geldt dit als een impliciet akkoord op het verzoek.²²

In geval van een terugnameverzoek heeft de onderzoekende lidstaat drie maanden de tijd om een verzoek in te dienen. Als het terugnameverzoek is gebaseerd op een Eurodac treffer, heeft de onderzoekende lidstaat twee maanden de tijd.²³ Als de onderzoekende lidstaat er niet in slaagt om het terugnameverzoek binnen deze termijn te versturen, wordt deze lidstaat verantwoordelijk.²⁴ Na ontvangst van een terugnameverzoek, heeft de aangezochte lidstaat één maand om te antwoorden. Als het terugnameverzoek is gebaseerd op een Eurodac treffer bedraagt deze termijn twee weken.²⁵ Als de aangezochte lidstaat niet antwoordt binnen deze termijn, geldt dit als een impliciet akkoord op het verzoek.²⁶

RECHTEN VAN EEN VERZOEKER IN DE DUBLIN PROCEDURE

Aangezien de Dublin-procedure (het onderzoek naar de verantwoordelijke lidstaat) in de meeste gevallen plaatsvindt nadat iemand een VIB indient en inherent deel uitmaakt van de asielprocedure, beschikken personen in die Dublin-procedure in principe over dezelfde rechten als andere verzoekers om IB. In België omvat dit onder meer het recht op kosteloze rechtsbijstand en materiële hulp.

Tijdens het onderzoek naar de verantwoordelijke lidstaat, heeft de verzoeker recht op opvang in overeenstemming met de Opvangrichtlijn.²⁷ Van zodra de verzoeker een Dublin-beslissing ontvangt die aangeeft welke lidstaat verantwoordelijk is, moet deze persoon het grondgebied verlaten en zich naar die lidstaat begeven. Hoewel deze beslissing in principe een bevel om het grondgebied te verlaten bevat, resulteert dit niet in een stopzetting van het recht op opvang. Verzoekers met een Dublin-beslissing behouden dit recht namelijk tot het moment van hun *effectieve* overdracht naar de verantwoordelijke lidstaat.²⁸ In België wordt opvang in die fase wel vaak verleend in een specifiek soort opvangplaats, “open terugkeerplaats” genoemd (zie verder).

In de context van de opvangcrisis krijgen mannelijke, alleenstaande verzoekers niet automatisch een opvangplaats. Verzoekers die eerder een VIB indienden in een andere EU-lidstaat kunnen het Dublin centrum in Zaventem toegewezen krijgen.²⁹ Deze toewijzing gebeurt door Fedasil, nadat de DVZ een screening doet van het dossier. Via deze weg krijgen sommige mannelijke, alleenstaande verzoekers toch een opvangplaats op de dag van hun VIB. Dit is een open opvangcentrum in beheer van Fedasil, met een actieve opvolging van de procedure door de DVZ.³⁰ Het heeft als doel om de Dublin procedure versneld af te ronden, en zet sterk in op begeleiding naar vrijwillige terugkeer. Daarom kiezen sommige verzoekers ervoor om niet naar dit centrum te gaan, waardoor ze afstand doen van hun recht op opvang.

Een verzoeker met een Dublin-beslissing heeft ook de mogelijkheid om een beroep aan te tekenen tegen deze beslissing. De Dublin-III Verordening geeft lidstaten de keuze om dit beroep al dan niet een automatisch schorsend effect te geven. In België gaat het om een niet automatisch schorsend verzoek tot schorsing en vernietiging bij de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen (RVV).³¹ Dit betekent dat de RVV enkel de mogelijkheid heeft om een beslissing te vernietigen en terug te sturen naar de Dienst Vreemdelingenzaken, bijvoorbeeld als deze beslissing niet voldoende grondig gemotiveerd werd. De beslissing blijft gedurende de hangende beroepsprocedure toch uitvoerbaar. Wanneer iemand wordt vastgehouden met het oog op verwijdering naar de verantwoordelijke lidstaat, of als de uitvoering van de verwijdering om een andere reden imminent is, kan er bij uiterst dringende noodzakelijkheid om een dringende schorsing van de terugkeerbeslissing worden verzocht. Dit is mogelijk wanneer er een risico bestaat op ernstige schade als de verwijdering zou plaatsvinden voordat de Raad een uitspraak heeft gedaan. In dit geval kan de beslissing pas uitgevoerd worden nadat de RVV een uitspraak heeft gedaan over dit schorsingsverzoek.

DEEL II:

**DE DUBLIN
PROCEDURE
IN BELGIË EN
HOE JE EEN
VERZOEKER KAN
ONDERSTEUNEN**

In België is de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ) verantwoordelijk voor het uitvoeren van de Dublin procedure. Dit betekent dat een verzoeker het VIB bij de DVZ registreert en er een interview aflegt. Als een andere lidstaat verantwoordelijk is, geeft de DVZ een Dublin-beslissing af aan de verzoeker. Als de verzoeker het niet eens is met die beslissing, kan die daartegen in beroep gaan bij de RvV.

DE REGISTRATIE VAN HET VERZOEK

Iedereen die een verzoek om IB wil indienen in België, heeft het recht om dit te doen. Dit is enkel mogelijk in persoon aan het registratiecentrum van de DVZ.³² Registreren kan elke werkdag behalve op feest- en andere sluitingsdagen, tussen 8u30 en 8u45. Tijdens de registratie neemt de DVZ de vingerafdrukken van verzoekers. Hiermee kan de DVZ de Eurodac databank en het Visa Information System raadplegen. Dankzij Eurodac kan de DVZ onder meer controleren of een verzoeker aan een buitengrens van de EU is tegengehouden wegens onwettige binnenkomst of eerder een VIB heeft ingediend in een andere Dublin-lidstaat. Het Visa Information System bevat alle informatie over visa kort verblijf die toegang geven tot de Schengenzone. Hiermee kan de DVZ nagaan of iemand in het bezit is of was van een geldig of verlopen visum kort verblijf. De dag van het doen van het verzoek is de start voor de dwingende termijnen waar de DVZ zich aan moet houden.

WAT KAN JE ALS ONDERSTEUNINGSFIGUUR DOEN?

- **Overloop samen de registratieprocedure:** je kan hiervoor de website <https://www.asylumregistration.be/> gebruiken. Onze vrijwilligers van [Startpunt](#) zijn dagelijks aanwezig aan het registratiecentrum om mensen informatie te geven en wegwijs te maken in hun eigen taal; geef de kandidaat-verzoeker zeker mee dat die onze vrijwilligers (in witte vestjes) kan aanspreken bij vragen of twijfels.
- **Benadruk het belang van eerlijkheid over vingerafdrukken en visa:** als verzoekers dit verbergen, kan dit later in de procedure aanleiding geven tot een vasthoudingsmaatregel.
- **Verzamel documenten met betrekking tot de Dublin-criteria:** als er medische problemen zijn of als de verzoeker heeft familie- of gezinsleden in België, dan zijn documenten essentieel. Hoe vroeger een verzoeker de DVZ hiervan op de hoogte brengt, hoe beter.
- **Overloop de bijlage 26 na de registratie:** tot het eerste interview heb je de mogelijkheid om foute informatie op de bijlage 26 recht te zetten. Na het interview zijn de opgegeven identiteitsgegevens definitief. Dan kan je deze enkel laten wijzigen met een paspoort of identiteitsbewijs.
- **Controleer de bijlage 26 op de aangezochte lidstaat:** soms bevat de bijlage 26 informatie over de lidsta(a)t(en) die door België bevestigd werd(en) over hun verantwoordelijkheid. Linksonder op de bijlage 26 staat 'overname gevraagd aan'. Als dit is ingevuld met één of meerdere landencodes, dan kan je ervan uitgaan dat de Dublin procedure van toepassing is voor de verzoeker.

HET DUBLIN INTERVIEW

Na de registratie van het verzoek, nodigt de DVZ alle verzoekers uit voor een eerste interview.³³ Als er op dat moment al indicaties zijn voor de verantwoordelijkheid van een andere lidstaat, is er sprake van een 'Dublin interview'. Tijdens dit interview krijgt de verzoeker de gelegenheid om te vertellen waarom die naar België is gekomen, en waarom die niet wenst terug te keren naar die andere lidstaat. Daarnaast stelt de DVZ vragen over de reisroute naar België, de aanwezigheid van familie- en gezinsleden in de EU en België en over eventuele medische problemen van de verzoeker. De advocaat en een eventuele vertrouwenspersoon mogen niet aanwezig zijn tijdens dit interview; de voogd van een niet-begeleide minderjarige wel.

Het is ook mogelijk dat er tijdens deze fase nog geen aanwijzingen zijn dat een andere lidstaat verantwoordelijk is. In dat geval zal de DVZ een 'normaal' asielinterview organiseren, ter voorbereiding van het meer uitgebreide interview bij het Commissariaat-Generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS).³⁴ Als er na dit interview toch nog indicaties opduiken die wijzen op de verantwoordelijkheid van een andere lidstaat, kan de DVZ de Dublin-procedure alsnog toepassen, zolang de dwingende termijnen voor een overname- of terugnameverzoek niet zijn verstreken.

WAT KAN JE ALS ONDERSTEUNINGSFIGUUR DOEN?

- **Bereid het interview samen voor:** aangezien je niet aanwezig mag zijn op dit interview, is een goede voorbereiding essentieel. Overloop samen met de verzoeker diens reisroute, gezinsbanden, medische situatie en eventuele andere redenen waarom die naar België is gekomen.
- **Overloop eventuele problemen in de aangezochte lidstaat:** als de verzoeker ernstige problemen heeft ervaren in de andere lidstaat, is het belangrijk om hier zo concreet mogelijk over te zijn tijdens het interview. De problemen moeten wijzen op systeemfouten in het asiel- en opvangsysteem, of een risico op een onmenselijke behandeling inhouden.
- **Contacteer de DVZ als de verzoeker niet aanwezig kan zijn:** als de verzoeker niet aanwezig kan zijn op het interview omwille van ziekte of overmacht, moet je de dienst interviews hiervan op de hoogte brengen: asiel.administratie@ibz.fgov.be. Bij gebrek aan rechtvaardiging binnen 15 dagen, wordt de verzoeker geacht afstand te hebben gedaan van het verzoek om internationale bescherming en kan een bevel om het grondgebied te verlaten worden afgegeven.⁶⁴
- **Stel een ondersteunende brief op:** als advocaat of andere ondersteuningsfiguur, kan je de DVZ via een brief inlichten over de manier waarop de Dublin-criteria volgens jou zouden moeten worden toegepast op de situatie van je cliënt. Een omschrijving van medische of psychische kwetsbaarheden, elementen die wijzen op een afhankelijkheidsband met familieleden in België, landeninformatie over gebreken in het asiel- en opvangsysteem in de aangezochte lidstaat, ... kunnen op die manier nader worden toegelicht. Dit is zeker nuttig wanneer je inschat dat het voor je cliënt niet gemakkelijk is om deze elementen zelf volledig en nauwkeurig toe te lichten. Geef je brief mee met je cliënt en/of bezorg die per mail aan de DVZ: asylum.dublin@ibz.fgov.be. Deze brief kan je ook na afloop van het interview nog bezorgen, tot het moment dat de beslissing over de verantwoordelijke lidstaat genomen wordt. De DVZ moet, op basis van de motiveringsplicht die op overheden rust, rekening houden met de argumenten die je in die brief aanhaalt. Bij een negatieve beslissing, moet die dan ook vermelden waarom de argumenten in de brief onvoldoende zijn om België als verantwoordelijk te beschouwen.

DE DUBLIN-BESLISSING

Op basis van de databanken, het interview en andere relevante elementen in het dossier bepaalt de DVZ welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van het verzoek om internationale bescherming. Ze stuurt een overname- of terugnameverzoek aan de potentieel verantwoordelijke lidstaat. Als deze lidstaat akkoord gaat, of wanneer die bij gebrek aan antwoord impliciet instemt, gaat de DVZ over tot het uitschrijven van een 'Dublin-beslissing' of bijlage 26quater. Dit document bevat een dubbele beslissing: een weigering tot verblijf, en een bevel om het grondgebied te verlaten. Soms wordt de verzoeker uitgenodigd om de beslissing persoonlijk in ontvangst te nemen. In dat geval is er een tolk aanwezig om de inhoud van de beslissing en de beroepsmogelijkheden toe te lichten. De DVZ kan de Dublin-beslissing ook per post versturen naar het laatste gekende verblijfsadres van de verzoeker. De Dublin-beslissing vermeldt op de eerste twee pagina's altijd de verantwoordelijke lidstaat, het verantwoordelijkheids criterium waarop de beslissing gebaseerd is, en de datum waarop de aangezochte lidstaat (expliciet of impliciet) akkoord ging met de over- of terugname. Deze datum is belangrijk om te bepalen hoelang de verantwoordelijkheid van die andere lidstaat blijft gelden: in principe zes maanden vanaf het akkoord. Deze overdrachtstermijn kan in bepaalde omstandigheden verlengd worden tot 18 maanden.³⁵

Ook na het ontvangen van een Dublin-beslissing heeft men recht op opvang. Na de betekening van de Dublin-beslissing kan Fedasil na de Dublin-beslissing een open terugkeerplaats (OTP) toewijzen. In dat geval moet de verzoeker zich binnen de vijf werkdagen naar deze OTP begeven, anders verliest die het recht op opvang.³⁶ In een OTP vindt een intensieve begeleiding richting vrijwillige terugkeer plaats. Een gebrek aan medewerking kan leiden tot de arrestatie van de betrokkene en diens overbrenging naar een administratief detentiecentrum. Veel verzoekers kiezen er daarom voor om niet naar deze OTP te gaan, waardoor ze afstand doen van hun recht op opvang. Sommige rechtbanken menen dat dit traject binnen de OTP's in bepaalde gevallen een schending inhoudt van de fundamentele rechten van bewoners, en dragen Fedasil op om hen in een gewone opvangplaats te huisvesten.³⁷

WAT KAN JE ALS ONDERSTEUNINGSFIGUUR DOEN?

● **Overloop samen met de verzoeker de inhoud van de beslissing**, en leg de motieven daarvan grondig uit.

● **Overloop de verschillende opties: terugkeer of beroep.** Als de verzoeker akkoord gaat met de beslissing, kan je uitleg geven over de vrijwillige terugkeer procedure. In dat geval ondersteunt de DVZ de verzoeker met de vrijwillige terugkeer naar de verantwoordelijke lidstaat (zie verder). Als de verzoeker niet akkoord gaat met de beslissing, kan je uitleg geven over de beroepsmogelijkheden (zie verder).

● **Geef een verblijfsadres op.** Als de verzoeker het niet eens is met de Dublin-beslissing en niet wenst terug te keren naar de verantwoordelijk geachte lidstaat, en ongeacht of er al dan niet beroep aange tekend wordt tegen de beslissing, is het belangrijk om aan de DVZ aan te tonen dat je niet onderduikt en ter beschikking blijft van de Belgische autoriteiten. Zo niet, dan kan de overdrachtstermijn naar de andere lidstaat verlengd worden van 6 tot 18 maanden. Daarom moet je, telkens je verhuist (bv. je verlaat de opvang), je nieuwe adres meteen laten weten aan de DVZ. Het is belangrijk om dit minstens via aangetekend schrijven te laten weten aan de Dienst Vreemdelingenzaken. Hiervoor kan je dit formulier opsturen: https://www.cgvs.be/sites/default/files/formulieren/verklaring_wijziging_gekozen_woonplaats.pdf. In afwachting van dit schrijven kan je al een mail sturen naar asylum.dublin@ibz.fgov.be met de adreswijziging.

BEROEP TEGEN EEN DUBLIN-BESLISSING

Na ontvangst van de Dublin-beslissing heeft de verzoeker dertig dagen de tijd om een beroep in te dienen bij de RvV.³⁸ Indiening van het beroep gebeurt via J-Box. De beroepstermijn kan je als volgt tellen:

- Als de beslissing fysiek aan de verzoeker overhandigd werd, begint de termijn te lopen op de eerste dag na de kennisgeving;
- Als de beslissing per aangetekend schrijven ter kennis werd gebracht, begint de termijn te lopen vanaf de derde werkdag die volgt op de dag waarop de brief aan de postdiensten overhandigd werd; die datum staat op de begeleidende brief bij de beslissing. Dit houdt in dat er eerst 2 werkdagen worden geteld (zaterdag, zon- en feestdagen worden overgeslagen) en dat vervolgens de beroepstermijn begint te lopen vanaf de derde werkdag.
- Als de laatste dag van de termijn op een zaterdag, zondag of feestdag valt, dan wordt de termijn verschoven naar de eerst daaropvolgende werkdag.³⁹

Het beroep dat wordt ingediend betreft een verzoek **tot schorsing en annulatie** van de terugkeerbeslissing. Dit beroep heeft geen automatisch schorsend effect. Dit betekent dat de verzoeker ook tijdens de behandeling van het beroep wordt geacht om de beslissing uit eigen beweging uit te voeren en/of mee te werken aan de terugkeer.

De beroepsprocedure verloopt voornamelijk schriftelijk. Daarom is het aangeraden om het verzoekschrift zo volledig mogelijk op te stellen. De RvV moet ook rekening houden met elementen van na het overdrachtsbesluit, waardoor je nadien nog nieuwe elementen kan voorleggen.⁴⁰

In elke fase van de procedure kan DVZ overgaan tot een vasthoudingsmaatregel om een gedwongen overdracht naar de andere lidstaat te organiseren. Hierbij zijn er drie scenario's mogelijk, die je als hulpverlener in het achterhoofd moet houden om een effectief schorsend beroep te kunnen instellen.

Als de Dublin-terugkeerbeslissing onmiddellijk gepaard gaat met een beslissing tot vasthouding; dan is het essentieel dat binnen de **10 dagen** twee afzonderlijke beroepen worden ingediend. Namelijk een annulatieverzoek én een verzoek tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid. Dit laatste is van belang voor wanneer er een risico is op ernstige schade als de verwijdering zou plaatsvinden voor er een uitspraak is van de Raad in het kader van een annulatieverzoek.

Als de verzoeker na de afgifte van de Dublin-terugkeerbeslissing, wordt vastgehouden mits afgifte van zowel een nieuwe terugkeerbeslissing als een vasthoudingsbeslissing dan dient binnen de 10 dagen een beroep tot annulatie ingediend te worden tegen de nieuwe terugkeerbeslissing en binnen de **5 dagen na kennisgeving** een verzoek tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid (UDN). Als er al een eerdere terugkeerbeslissing is, wordt de termijn voor een schorsingsberoep bij UDN namelijk teruggebracht tot de 5 dagen.

Indien de verzoeker op een later moment wordt vastgehouden, maar de vasthoudingsbeslissing verwijst naar de originele Dublin terugkeerbeslissing. Dan heeft de advocaat **10 dagen** (vanaf de kennisgeving van de vasthoudingsbeslissing) om het eerder ingediende verzoek tot schorsing, via een verzoek tot voorlopige maatregelen (bij uiterst dringende noodzakelijkheid) te 'activeren', zodat geen verwijdering kan plaatsvinden voor er een uitspraak is over het eerder ingediende verzoek tot schorsing.

De Dublin-III Verordening vertrekt vanuit het principe van wederzijds vertrouwen tussen de lidstaten. Dit betekent dat de lidstaten ervan uit kunnen gaan dat de asiel- en opvangsystemen in lijn zijn met het GEAS. Dit maakt het bijzonder moeilijk om een succesvol beroep in te dienen tegen een Dublin-beslissing. Je kan vragen dat België de discretionaire clausule toepast omwille van humanitaire of familiale redenen. Je kan deze vraag onderbouwen door een schending van artikel 3 en/of artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de mens op te werpen.

Voor een schending van artikel 3 moet er al sprake zijn van ernstige systeemfouten in de verantwoordelijke lidstaat, of een risico op onmenselijke en vernederende behandelingen bij een terugkeer naar de verantwoordelijke lidstaat. De drempel om dit aan te tonen ligt bijzonder hoog. Voor een schending van artikel 8 moet er al sprake zijn van dichte gezinsleden in België die van elkaar gescheiden worden. Aangezien de Dublin-III Verordening dit in principe verbiedt, komt dit weinig voor. Daarnaast kan je een foute toepassing van de verantwoordelijkheidscriteria ook aanvechten in het beroep.

WAT KAN JE ALS ONDERSTEUNINGSFIGUUR DOEN?

- **Overloop de manier waarop het beroep in zijn werk gaat:** temper de verwachtingen van de verzoeker. De beroepsprocedure verloopt traag en heeft een lage kans op slagen. Daarnaast verloopt ze grotendeels schriftelijk, waardoor de verzoeker er zelf weinig 'impact' op heeft.
- **Bevraag de verzoeker opnieuw op de aanwezigheid van gezinsleden in België:** als dit nog niet aan bod kwam tijdens de procedure, kan je dit opwerpen in het verzoekschrift
- **Bevraag de verzoeker opnieuw over problemen in de verantwoordelijke lidstaat:** als dit nog niet aan bod kwam tijdens de procedure, kan je dit opwerpen in het verzoekschrift
- **Blijf bereikbaar voor de verzoeker:** voor een verzoeker is het niet evident om maandenlang te wachten op een antwoord op het beroep. Probeer daarom zo bereikbaar en transparant mogelijk te zijn voor de verzoeker.

DE TERUGKEERPROCEDURE

Vrijwillige terugkeer, opvang & ICAM

Samen met de Dublin-beslissing krijgt de verzoeker ook een bevel om het grondgebied te verlaten. Dit bevel geeft de verzoeker tien dagen de tijd om zich naar de verantwoordelijke lidstaat te begeven. Het terugkeertraject verschilt afhankelijk van waar de verzoeker verblijft. In alle gevallen start het terugkeertraject met het onderzoeken van de mogelijkheid tot vrijwillige terugkeer. De dienst binnen de DVZ die vrijwillige terugkeer opvolgt is de Individual Case Management (ICAM) dienst. De ICAM-dienst is opgericht in 2021 en kadert in het aanklampend terugkeerbeleid van de DVZ.⁴¹ Sinds juni 2024 staat dit aanklampend terugkeerbeleid in de Vreemdelingenwet.⁴² Hiermee wil de DVZ op een 'laagdrempelige' en 'aanklampende' manier mensen begeleiden richting een vrijwillige terugkeer. Als de betrokkene niet vrijwillig wil terugkeren, kan de DVZ overgaan tot een gedwongen overdracht.

De verzoeker verblijft in een regulier opvangcentrum of buiten het opvangnetwerk.

ICAM stuurt een uitnodiging voor een afspraak naar het laatst gekende verblijfsadres. Voor personen die geen gekend verblijfsadres hebben, is het ICAM-loket elke woensdag open tussen 09:00 en 12:00 zonder afspraak.⁴³ Personen die vrijwillige terugkeer overwegen kunnen hier informatie inwinnen.

Als de verzoeker niet ingaat op deze uitnodiging van de ICAM-dienst wordt het vrijwillige terugkeertraject stopgezet. Als de verzoeker aanwezig is op de ICAM-sessie, zullen ze bevragen of die wil meewerken aan de vrijwillige terugkeer. Als de verzoeker hier negatief op antwoordt, wordt het vrijwillige terugkeertraject stopgezet. Als de verzoeker het vrijwillige terugkeertraject stopzet kan de DVZ overgaan tot het verlengen van de overdrachtstermijn op basis van artikel 51/5, §6, 3°.

De verzoeker verblijft in een openterugkeercentrum of in het Dublin centrum.

Een verbindingsambtenaar van de DVZ voert een gesprek over vrijwillige terugkeer in het centrum.

Als de verzoeker nog in de opvang verblijft, kan Fedasil het recht op opvang stopzetten als die niet meewerkt met de vrijwillige terugkeer.⁴⁴ Het Agentschap bundelt dit 'Dublin traject' in een instructie van 20 juni 2024.⁴⁵ De DVZ kan dan weer overgaan tot het nemen van een vasthoudingsbeslissing. In dat geval zal de DVZ proberen om een gedwongen terugkeer naar de verantwoordelijke lidstaat te organiseren.

Als de verzoeker wel wil terugkeren naar de verantwoordelijke lidstaat, zal de ICAM-dienst deze terugkeer begeleiden. Ze voorzien de nodige reisdocumenten, en helpen met het organiseren van de effectieve terugkeer. Bij aankomst in de verantwoordelijke lidstaat, kan de verzoeker zich opnieuw wenden tot de bevoegde diensten voor het indienen van een (volgend) VIB.

WAT KAN JE ALS ONDERSTEUNINGSFIGUUR DOEN?

- **Ga het gesprek aan over vrijwillige terugkeer.** In sommige gevallen wil de verzoeker effectief terugkeren naar de verantwoordelijke lidstaat.
- **Informeer de verzoeker over het ICAM-traject.** Laat de verzoeker op basis van jouw informatie zelf een geïnformeerde keuze nemen. Geef voldoende informatie over de gevolgen van de verschillende keuzes.
- **Contacteer de DVZ als de verzoeker niet intekent op het terugkeertraject.** Stuur een mail waarin je uitlegt dat de verzoeker gebruik wilt maken van het recht op een effectief beroep. Het terugkeertraject maakt de uitvoering van dit recht onmogelijk. Verduidelijk dat de verzoeker nog steeds ter beschikking staat van de DVZ op het verblijfsadres. Dit kan je nadien gebruiken als de DVZ van mening is dat de verzoeker onderduikt.

Gedwongen terugkeer

In het kader van de Dublin procedure, kan de DVZ overgaan tot een vasthouding en gedwongen terugkeer in vier situaties:

- 1** Een persoon in onwettig verblijf wordt aangehouden, en heeft al een VIB ingediend in een andere EU-lidstaat.⁴⁶ Na een aanhouding, kan de politie via de DVZ namelijk de Eurodac databank consulteren. Met deze consultatie kan de DVZ nagaan of een persoon in onwettig verblijf al eerder een VIB indiende in een andere EU-lidstaat. Op basis van dit eerder verzoek, mag de DVZ een verzoeker terugsturen naar die lidstaat.⁴⁷
- 2** Een verzoeker diende het VIB in aan de grens, waardoor de procedure in vasthouding aan de grens wordt afgehandeld.⁴⁸
- 3** Een verzoeker ontvangt tegelijkertijd een BGV en een vasthoudingsmaatregel, op basis van een 'risico op onderduiken'.⁴⁹ In deze situatie nodigt de DVZ een verzoeker uit voor de betekening van de Dublin-beslissing en de vasthoudingsmaatregel.
- 4** Een verzoeker ontvangt een BGV en heeft hier geen gevolg aan gegeven.⁵⁰ In deze situatie kan de DVZ een verzoeker uitnodigen voor het betekenen van de vasthoudingsmaatregel, of de verzoeker wordt aangehouden door de politie waarna de DVZ een vasthoudingsmaatregel kan uitschrijven.

Tijdens het onderzoek naar de verantwoordelijke lidstaat, bedraagt de maximale termijn van vasthouding zes weken. Als België er binnen deze termijn niet in slaagt om tijdig een overname- of terugnameverzoek te versturen, moet de verzoeker vrijgelaten worden. Van zodra België een Dublin-beslissing afgeeft aan de verzoeker in vasthouding bedraagt de maximale termijn van vasthouding opnieuw zes weken. De eerste termijn van vasthouding tijdens het onderzoek naar de verantwoordelijke lidstaat wordt hier niet bijgerekend. Slaagt België er niet in om de overdracht binnen deze tweede termijn te realiseren, moet de verzoeker vrijgelaten worden.⁵¹

Een verzoeker in vasthouding kan een beroep indienen tegen de vasthoudingsmaatregel bij de raadkamer van de correctionele rechtbank. Dat gebeurt best zo snel mogelijk na de vrijheidsberoving.

WAT KAN JE ALS ONDERSTEUNINGSFIGUUR DOEN?

- Informeer de verzoeker over het risico op vasthouding.** Op die manier kan de verzoeker een geïnformeerde beslissing maken.
- Controleer uitnodigingen van de DVZ zorgvuldig.** Op basis van de uitnodiging kan je namelijk afleiden of de verzoeker een risico loopt op vasthouding. Dit is het geval wanneer die wordt uitgenodigd "met oog op de organisatie van de overdracht naar de verantwoordelijke lidstaat". Dit kan erop wijzen dat de verzoeker bij aankomst op de DVZ een vasthoudingsbeslissing betekend krijgt, waarna die naar een gesloten centrum wordt gebracht.
- Neem contact op met MOVE.** Deze organisatie bezoekt wekelijks elk gesloten centrum in België, en heeft erg veel kennis over beroepsprocedures tegen vasthouding en gedwongen verwijdering.⁶⁵ Zij kunnen via hun bezoekers de verzoeker begeleiden en informeren. Daarnaast kunnen ze je helpen bij het opstellen van een beroep.

ONDERDUIKEN, VERLENGING VAN DE OVERDRACHTSTERMIJN EN HET VERBLIJFSADRES

Van zodra België een akkoord heeft van de verantwoordelijke lidstaat, heeft ons land 6 maanden de tijd om de overdracht uit te voeren. Lukt dit niet binnen de 6 maanden, verschuift de verantwoordelijkheid naar België en kan de verzoeker zich opnieuw aanbieden bij de Dienst Vreemdelingenzaken. De Dublin-III Verordening bevat een mechanisme om deze overdrachtstermijn van 6 maanden te verlengen tot maximum 18 maanden. België kan deze beslissing nemen als een verzoeker onderduikt.⁵² Het is aan de Dienst Vreemdelingenzaken om te beoordelen wanneer een verzoeker onderduikt. Er staat geen heldere definitie van onderduiken in de Dublin-III Verordening. Het arrest Jawo van het Europees Hof van Justitie geeft invulling aan dit begrip.⁵³ Het is enkel van toepassing als een verzoeker zich *opzettelijk* onttrekt aan de autoriteiten.⁵⁴ Lidstaten kunnen hiervan uitgaan als een verzoeker zijn laatst gekende woonplaats heeft verlaten zonder de bevoegde instanties hiervan op de hoogte te brengen.⁵⁵ Volgens het Hof is de mogelijkheid tot verlenging een uitzondering, die de lidstaten *restrictief* moeten toepassen.⁵⁶ Daarnaast moet de verzoeker over de mogelijkheid beschikken om aan te tonen dat hij niet de bedoeling had om zich te onttrekken aan de procedure, zelfs als die het laatst gekende verblijfsadres had verlaten.⁵⁷ De RvV heeft dit arrest verder geïnterpreteerd.

Zo moet een beslissing tot een verlenging van de overdrachtstermijn formeel en individueel gemotiveerd zijn.⁵⁸ Daarnaast kan de Dienst Vreemdelingenzaken niet zomaar overgaan tot een verlengingsbeslissing als een verzoeker niet meewerkt met de vrijwillige terugkeer.⁵⁹ De Raad verwijst telkens naar het Jawo arrest, en het ontbreken van een gekend verblijfsadres als een noodzakelijke voorwaarde. Als een verzoeker een verblijfsadres heeft opgegeven en niet meewerkt aan vrijwillige terugkeer, kan de DVZ niet zomaar een verlengingsbeslissing nemen. In dit geval is een overdracht naar de verantwoordelijke lidstaat niet materieel onmogelijk, aangezien de verzoeker zich niet *opzettelijk* aan de procedure onttrekt. De DVZ moet dan overgaan tot een adrescontrole. Als deze negatief is, kan de DVZ meestal besluiten dat de verzoeker onderduikt. Toch is er ook rechtspraak waarin de RvV stelt dat een enkele adrescontrole niet voldoende is.⁶⁰

Sinds juni 2024 bevat de Vreemdelingenwet een definitie van 'onderduiken'.⁶¹ De definitie stelt dat "een vreemdeling is ondergedoken indien hij zich opzettelijk onttrekt aan de autoriteiten die belast zijn met de uitvoering van de overdracht, teneinde deze overdracht te voorkomen, op voorwaarde dat hij over zijn verplichtingen de gevolgen van het niet nakomen ervan werd geïnformeerd". Om te oordelen wanneer iemand "wordt geacht te zijn ondergedoken", introduceert dit artikel een niet exhaustieve lijst van criteria.⁶²

"Een vreemdeling wordt geacht te zijn ondergedoken overeenkomstig het tweede lid, onder meer in de volgende gevallen":

- 1 "indien de vreemdeling zich niet heeft begeven naar de opvangstructuur die hem is toegewezen overeenkomstig de wet van 12 januari 2007 betreffende de opvang van asielzoekers en bepaalde andere categorieën van vreemdelingen, of deze toegewezen opvangstructuur heeft verlaten, en hij binnen de drie werkdagen geen adres van effectieve verblijfplaats in België schriftelijk heeft meegedeeld aan de Dienst Vreemdelingenzaken. Het Federaal Agentschap voor Opvang van Asielzoekers informeert zonder verwijl de Dienst Vreemdelingenzaken van het feit dat de vreemdeling zich niet naar de toegewezen opvangstructuur heeft begeven of deze heeft verlaten";

- 2 “indien op basis van één of meerdere woonstcontroles omstandig kan worden vastgesteld dat de vreemdeling niet verblijft op het adres van effectieve verblijfplaats dat hij had meegedeeld aan de Dienst Vreemdelingenzaken”;
- 3 “indien de vreemdeling zich niet heeft aangeboden op de gesprekken die voor het aanklampende begeleidingstraject in het kader van een overdrachtsprocedure in de zin van artikel 74/25 zijn gepland en daarvoor geen geldige reden schriftelijk heeft meegedeeld binnen de drie werkdagen”;
- 4 “indien de vreemdeling niet meewerkt aan zijn overdracht overeenkomstig artikel 74/23”;
- 5 “indien de vreemdeling de minder dwingende maatregel voor vasthouding die ten aanzien van hem is opgelegd overeenkomstig paragraaf 4, derde lid, niet heeft gerespecteerd”;
- 6 “indien de vreemdeling de welbepaalde plaats, zoals bedoeld in de artikelen 74/8 of 74/9, waar hij werd vastgehouden zonder de vereiste toestemming heeft verlaten en hij binnen de drie werkdagen geen adres van effectieve verblijfplaats in België schriftelijk heeft meegedeeld aan de Dienst Vreemdelingenzaken”

Criteria 3°, 4° en 5° zijn gebaseerd op het niet meewerken van een verzoeker met de vrijwillige terugkeer. Het is onduidelijk of deze nieuwe criteria in overeenkomst zijn met het Jawo arrest en de interpretatie hiervan door de RvV. In haar rechtspraak, die dateert van vóór deze wetswijziging, stelt de Raad niet dat het ontbreekt aan criteria op nationaal niveau om iemand als ondergedoken te beschouwen. De Raad verwijst consistent naar het Jawo arrest als handvat om na te gaan of iemand ondergedoken is. Zo oordeelde de RvV al dat medewerking weigeren aan vrijwillige terugkeer tijdens het ICAM-traject niet automatisch gelijk staat aan onderduiken.⁶³

WAT KAN JE ALS ONDERSTEUNINGSFIGUUR DOEN?

- **Geef een verblijfsadres door aan de DVZ.** Als de verzoeker verhuist, is het essentieel om dit verblijfsadres zo snel mogelijk door te geven aan de DVZ.
- **Contacteer de DVZ regelmatig.** Vraag of er een verlengingsbeslissing werd genomen.
- **Contacteer ICAM als de verzoeker niet wilt meewerken.** Verduidelijk dat de verzoeker het recht op een effectief beroep niet wilt schaden, en gevonden kan worden op het laatst gekende verblijfsadres.
- **Dien een beroep in tegen een verlengingsbeslissing.** Als de verzoeker een gekend verblijfsadres had op het moment van deze beslissing, is de kans groot dat de RvV de beslissing annuleert.

DEEL III: HET BELEID VOOR SPECIFIEKE LANDEN

Dit deel focust op het Belgische beleid voor specifieke landen van de EU. Door de situatie in sommige lidstaten, kan België niet zomaar overgaan tot een overdracht naar deze landen. Dit zorgt ervoor dat er voor sommige landen geen Dublin procedure plaats vindt, of dat België garanties moet vragen aan de verantwoordelijke lidstaat. We overlopen de belangrijkste landen, en verwijzen naar rechtspraak die je kan helpen bij het ondersteunen van een verzoeker.

GEEN DUBLIN PROCEDURE VOOR GRIEKENLAND EN HONGARIJE

Tussen 2011 en 2017 vonden er geen Dublin overdrachten plaats naar Griekenland, omwille van de ernstige humanitaire situatie voor verzoekers om internationale bescherming in het land.⁶⁶ Hierna werden de overdrachten tijdelijk hervat. Ondertussen aanvaardt Griekenland al enige tijd geen verzoeken meer.⁶⁷ Dit zorgt ervoor dat de DVZ voor Griekenland geen Dublin procedure toepast.⁶⁸ Als een verzoeker enkel banden heeft met Griekenland, zal België de verantwoordelijkheid opnemen voor diens verzoek om internationale bescherming.⁶⁹

De Dienst Vreemdelingenzaken voert ook geen Dublin procedure uit voor Hongarije. Als een verzoeker enkel banden heeft met Hongarije, zal België de verantwoordelijkheid opnemen voor diens verzoek om internationale bescherming.

GEEN GEDWONGEN OVERDRACHTEN NAAR ITALIË

Hongarije en Italië aanvaarden geen gedwongen overdrachten in het kader van de Dublin-III Verordening. De Dienst Vreemdelingenzaken schrijft wel nog steeds een Dublin-beslissing uit voor deze landen, maar kan niet overgaan tot een gedwongen overdracht.⁷⁰ Dit betekent dat de verzoeker in principe vrijwillig moet terugkeren naar deze landen. Als de verzoeker dit niet doet, heeft de Dienst Vreemdelingenzaken geen drukkingsmiddel om de verzoeker te dwingen. De DVZ kan wel nog overgaan tot het verlengen van de overdrachtstermijn als de verzoeker onderduikt.

OPNIEUW DE VOLLEDIGE DUBLIN PROCEDURE VOOR BULGARIJE

Tot 2023 paste België de Dublin procedure niet toe voor Bulgarije. Dit kwam door de ernstige humanitaire situatie voor verzoekers om internationale bescherming in het land. Op basis van verschillende bronnen, besloot de DVZ in het voorjaar van 2023 om overdrachten naar Bulgarije te hernemen. Eerder botste dit nieuw beleid op de RvV. De Raad was van mening dat er nog onvoldoende duidelijkheid was over de situatie voor Dublin terugkeerders. Hierna breidde de DVZ het onderzoek naar de situatie in Bulgarije uit. Sindsdien annuleert de Raad geen Dublin-beslissingen voor Bulgarije meer.⁷¹

INDIVIDUELE GARANTIES VOOR KROATIË

Doorheen 2022 en 2023 was de situatie in Kroatië voor verzoekers om internationale bescherming problematisch. Het was niet altijd duidelijk of verzoekers die terugkeren via de Dublin procedure geen risico lopen op onmenselijke behandelingen of indirecte refoulement. De Dienst Vreemdelingenzaken heeft deze situatie opgelost door systematisch individuele garanties te vragen aan de Kroatische instanties.⁷² Met deze garanties, verzekert Kroatië dat de verzoeker bij een

- **Zoek relevante informatie op over de situatie in de verantwoordelijke lidstaat.** Je kan hiervoor de Asylum Information Database van ECRE gebruiken: <https://asylumineurope.org/>. Daarnaast heeft de European Asylum Agency een verzameling van factsheets over alle lidstaten: <https://euaa.europa.eu/asylum-knowledge/dublin-procedure>.
- **Raadpleeg de verslagen van de Contactvergadering Internationale Bescherming.** Elke maand organiseert Myria een contactvergadering waar vertegenwoordigers van de overheidsinstanties, ngo's en internationale organisaties die werken rond internationale bescherming samenkomen. Ze wisselen er actuele informatie uit. In deze verslagen kan je meer informatie vinden over het Dublin beleid voor sommige lidstaten.⁷⁴

OUTRO: WAT MET HET EUROPEES MIGRATIEPACT?

Het Europees Migratiepact hertekent enkele fundamentele van het GEAS. De wijzigingen gaan van kracht in juni 2026. Tot dan blijven de huidige regels van toepassing. De kern van de Dublin procedure blijft echter grotendeels ongewijzigd. Enkele termijnen zijn aangepast, en de volgorde van de criteria is licht gewijzigd. Daarnaast ligt de nadruk nog meer op de verantwoordelijkheid van de lidstaten aan de buitengrens van de Europese Unie. In combinatie met nieuwe mechanismes om secundaire migratie tegen te gaan, zal dit de druk op deze landen doen toenemen. Het is dan de vraag of de solidariteitsmaatregelen van het Migratiepact voldoende zullen zijn.

VRAGEN EN BIJKOMENDE INFORMATIE

Heb je vragen of opmerkingen na het lezen van deze leidraad? Stuur ons een mailtje op info@vluchtelingenwerk.be of bel onze infolijn op 02 225 44 11 op dinsdag- en vrijdagochtend tussen 09:00 en 12:30.

Wil je meer weten over dit onderwerp? Raadpleeg dan zeker deze bronnen:

- AIDA, 'Country Report Belgium – 2023 Update', <https://asylumineurope.org/reports/country/belgium/>
- AGII, 'Dublin procedure', <https://www.vreemdelingenrecht.be/verblijfsrecht/bescherming/internationale-bescherming-asiel/standaardprocedure-internationale-bescherming-0/standaardprocedure-asiel-fase-bij-dvz/dublin-procedure>
- Dienst Vreemdelingenzaken, 'Dublin', <https://dofi.ibz.be/nl/themes/international-protection/application-international-protection/dublin>.
- EUAA, 'Dublin Procedure', <https://euaa.europa.eu/asylum-knowledge/dublin-procedure>.

EINDNOTEN

- 1 Verordening (EU) nr. 604/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van de criteria en instrumenten om te bepalen welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van een verzoek om internationale bescherming dat door een onderdaan van een derde land of een staatloze bij een van de lidstaten wordt ingediend (herschikking), Pb.L. 180, 29 juni 2013, <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/604/oj>.
- 2 Overeenkomst C254/1 betreffende de vaststelling van de staat die verantwoordelijk is voor de behandeling van een asielverzoek dat bij een van de lidstaten van de Europese Gemeenschappen wordt ingediend, PB C 254, 19 augustus 1997, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/ALL/?uri=CELEX:41997A0819\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/ALL/?uri=CELEX:41997A0819(01)).
- 3 Verordening (EG) nr. 343/2003 van de Raad van 18 februari 2003 tot vaststelling van de criteria en instrumenten om te bepalen welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van een asielverzoek dat door een onderdaan van een derde land bij een van de lidstaten wordt ingediend, PB L 50, 25 februari 2003, <http://data.europa.eu/eli/reg/2003/343/oj>.
- 4 Artikel 29(1) Verordening (EU) nr. 604/2013.
- 5 Artikel 29(2) Verordening (EU) nr. 604/2013.
- 6 Artikel 2(g) Verordening (EU) nr. 604/2013.
- 7 HvJ 26 juli 2017, C-670/16, ECLI:EU:C:2017:587, 'Mengesteab'.
- 8 Artikel 14(1) Verordening (EU) Nr. 603/2013.
- 9 Dit criterium wordt vaak foutief geïnterpreteerd als de verplichting voor derdelanders om een verzoek in te dienen in het eerste land van binnenkoms. Deze verplichting staat nergens letterlijk in de Dublin-III Verordening.
- 10 AIDA, 'Country Report Belgium – 2023 update', 10 juni 2024, raadpleegbaar op: https://asylumineurope.org/wp-content/uploads/2024/05/AIDA-BE_2023-Update.pdf, p. 61-62.
- 11 ECRE, 'Eternal Dublination: the Implementation of the Dublin System in 2022', 7 November 2023, raadpleegbaar op: <https://ecre.org/eternal-dublination-the-implementation-of-the-dublin-system-in-2022>.
- 12 AIDA, 'Country Report Belgium – 2023 update', p. 61-62.
- 13 Artikel 19 Verordening (EU) nr. 604/2013.
- 14 HvJ, 19 maart 2019, C-163/17, ECLI:EU:C:2019:218, 'Jawo', §81.
- 15 Ibidem, §83.
- 16 Ibidem, §84.
- 17 Ibidem, §90.
- 18 Ibidem, §90-§98.
- 19 Artikel 21 Verordening (EU) nr. 604/2013.
- 20 Artikel 22(1) Verordening (EU) nr. 604/2013.
- 21 Ibidem.
- 22 Artikel 22(7) Verordening (EU) nr. 604/2013.
- 23 Artikel 23(2) Verordening (EU) nr. 604/2013.
- 24 Artikel 23(3) Verordening (EU) nr. 604/2013.
- 25 Artikel 25(1) Verordening (EU) nr. 604/2013.
- 26 Artikel 25(2) Verordening (EU) nr. 604/2013.
- 27 Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking), PB L 180, 29.6.2013, <http://data.europa.eu/eli/dir/2013/33/oj>.
- 28 HvJ 27 september 2012, C-197/11, ECLI:EU:C:2012:594, 'Cimade en Gisti', §55.
- 29 Dienst Vreemdelingenzaken, 'Contactvergadering Internationale Bescherming September 2022', 21 september 2022, raadpleegbaar op: https://www.myria.be/files/20220922_PV_r%C3%A9union_contact_-_contactvergadering.pdf, p. 13-17.
- 30 Dienst Vreemdelingenzaken, 'Activiteitenverslag 2023, 5 juli 2024, raadpleegbaar op: <https://5195.f2w.bosa.be/sites/default/files/2024-07/DVZ%20AV%202023%20NL.pdf>, p. 40.
- 31 Artikel 39/2 §2 Wet betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, BS 31 december 1980, <https://www.ejustice.just.fgov.be/eli/wet/1980/12/15/1980121550/justel>.
- 32 Het adres van het registratiecentrum is Belliardstraat 68, 1040 Brussel. Het is ook mogelijk om een verzoek in te dienen aan de buitengrens en in een gesloten centrum.
- 33 Voor meer informatie over het interview bij de Dienst Vreemdelingenzaken, zie: <https://dofi.ibz.be/nl/themes/international-protection/application-international-protection/gehoor>.
- 34 Voor meer informatie over het interview bij het CGVS, zie: <https://www.asyluminbelgium.be/nl>.
- 35 Artikel 29 Verordening (EU) nr. 604/2013.
- 36 Fedasil, 'Dublintraject – begeleiding van bewoners en toewijzing aan een Dublinplaats', 20 juli 2024, raadpleegbaar op: <https://www.vvsg.be/Leden/Vreemdelingen%20documenten/materi%C3%ABle%20opvang/2024%2007%2020%20Instructie%20Dublintraject%20376512.pdf>.
- 37 Vluchtelingenwerk Vlaanderen, 'Arbeidsrechtbank Luik: toewijzing open terugkeerplaats na beroep tegen Dublin-overdrachtsbeslissing schendt

- fundamentele rechten op woonst, bijstand en beroep', 8 oktober 2021, <https://www.vreemdelingenrecht.be/nieuws/arbeidsrechtbank-luik-toewijzing-open-terugkeerplaats-na-beroep-tegen-dublin-overdrachtsbeslissing-0>.
- 38 Meer informatie over hoe het beroep moet worden ingediend en welke elementen het verzoekschrift minstens moet vermelden, is beschikbaar op de website van de RvV: <https://www.rvv-cce.be/nl/faq>.
- 39 Zie voor een voorbeeld de website van de RvV: <https://www.rvv-cce.be/nl/faq> (onder 2.3 Binnen welke termijn moet ik mijn beroep indienen?)
- 40 HvJ 15 april 2021, C-149/19, ECLI:EU:C:2021:270, 'H.A'.
- 41 Dienst Vreemdelingenzaken, 'Alternatieven voor detentie', <https://dofi.ibz.be/nl/themes/irregular-stay/alternatieven-voor-detentie>.
- 42 Artikel 75/24-26 Wet betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.
- 43 Dienst Vreemdelingenzaken, 'ICAM', <https://dofi.ibz.be/sites/default/files/2024-07/Brochure%20ICAM%20NL.pdf>.
- 44 Artikel 4, §1, 2° Wet betreffende de opvang van asielzoekers en van bepaalde andere categorieën van vreemdelingen, BS 7 mei 2007, https://www.ejustice.just.fgov.be/cgi_loi/change_lg_2.pl?language=nl&nm=2007002066&la=N.
- 45 Fedasil, 'Instructie Dublintraject – begeleiding van bewoners en toewijzing aan een Dublinplaats', 20 juni 2024, raadpleegbaar op: <https://www.vreemdelingenrecht.be/sites/default/files/media/files/2024-10/2024%2007%2020%20Instructie%20Dublintraject%20376512.pdf>.
- 46 Artikel 51/5/1, §1-2 Wet betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.
- 47 Artikel 24, Verordening (EU) nr. 604/2013.
- 48 Artikel 51/5, §1 Wet betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.
- 49 Ibidem.
- 50 Artikel 51/5, §4 Wet betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.
- 51 Artikel 51/5, §4 en artikel 51/51, §2., Wet betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.
- 52 Artikel 29(2), Verordening (EU) nr. 604/2013.
- 53 HvJ 19 maart 2019, C-163/17, ECLI:EU:C:2019:218, 'Abubacarr Jawo'.
- 54 Ibidem, §56.
- 55 Ibidem, §62.
- 56 Ibidem, §60.
- 57 Ibidem, §65.
- 58 Vreemdelingenrecht, 'Beslissing tot verlenging van de Dublin-overdrachtstermijn: DVZ moet formeel motiveren', 7 juni 2018, raadpleegbaar op: <https://www.vreemdelingenrecht.be/nieuws/beslissing-tot-verlenging-van-de-dublin-overdrachtstermijn-dvz-moet-formeel-motiveren>.
- 59 Vreemdelingenrecht, 'RvV: Niet ondertekenen verklaring vrijwillige terugkeer bij 26quater is geen reden om overdrachtstermijn te verlengen', 23 juli 2020, raadpleegbaar op: <https://www.vreemdelingenrecht.be/nieuws/rvv-niet-ondertekenen-verklaring-vrijwillige-terugkeer-bij-26quater-is-geen-reden-om>.
- 60 RvV 23 mei 2023, nr. 289.133, 23 mei 2023, 6.
- 61 Artikel 51/5, §6, tweede lid Wet betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.
- 62 Artikel 51/5, §6, derde lid Wet betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.
- 63 Vreemdelingenrecht, 'RvV: medewerking weigeren aan vrijwillige terugkeer niet gelijk aan onderduiken, automatisch verlenging Dublin-overdrachtstermijn onwettig', 12 mei 2023, raadpleegbaar op: <https://www.vreemdelingenrecht.be/nieuws/rvv-medewerking-weigeren-aan-vrijwillige-terugkeer-niet-gelijk-aan-onderduiken-automatisch> en RvV, '297.376', 21 november 2023, raadpleegbaar op: https://www.rvv-cce.be/sites/default/files/arr/a297376.an_.pdf, p. 4.
- 64 Artikel 51/5, §1 Wet betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.
- 65 Bijvoorbeeld: LDH & MOVE, 'Vademecum pour la défense juridique des étrangers en centre de détention administrative', november 2023, raadpleegbaar op: <https://movecoalition.be/wp-content/uploads/2023/11/VADEMECUM-CDA-.pdf> en MOVE, 'Juridische toolkit', mei 2022, raadpleegbaar op: <https://movecoalition.be/download/28/juridische-ondersteuning/4531/juridische-toolkit-mei-22.pdf>.
- 66 AIDA, 'Country Report – Greece 2023 Update', juni 2024, raadpleegbaar op: https://asylumineurope.org/wp-content/uploads/2024/06/AIDA-GR_2023-Update.pdf, p. 98.
- 67 Dienst Vreemdelingenzaken, 'Myria: Contactvergadering Internationale Bescherming', 21 september 2022, https://www.myria.be/files/20220922_PV_r%C3%A9union_contact_-_contactvergadering.pdf, p. 21.
- 68 Dienst Vreemdelingenzaken, 'Myria: Contactvergadering Internationale Bescherming', 24 januari 2024, raadpleegbaar op: https://www.myria.be/files/20240124_PV_r%C3%A9union_contact_-_contactvergadering.pdf, p. 8.
- 69 Dienst Vreemdelingenzaken, 'Myria: Contactvergadering Internationale Bescherming', 21 juni 2023, raadpleegbaar op: https://www.myria.be/files/20230621_PV_r%C3%A9union_contact_-_contactvergadering.pdf, p. 11.
- 70 Dienst Vreemdelingenzaken, 'Myria: Contactvergadering Internationale Bescherming', 18 oktober 2023, raadpleegbaar op: https://www.myria.be/files/20231018_PV_r%C3%A9union_contact_-_contactvergadering.pdf, p. 10.
- 71 RvV 9 november 2023, nr. 296.780.
- 72 Dienst Vreemdelingenzaken, 'Myria: Contactvergadering Internationale Bescherming', 26 april 2023, raadpleegbaar op: https://www.myria.be/files/20230426_PV_r%C3%A9union_contact_-_contactvergadering.pdf, p. 10-11.
- 73 RvV 29 november 2023, nr. 297.920, nr. 297.919.
- 74 Myria, 'Contactvergaderingen Internationale Bescherming', raadpleegbaar op: <https://www.myria.be/nl/contactvergaderingen-internationale-bescherming>.

